

DOBSZAY BENEDEK OFM

A hivatásgondozás tervezése a ferenceseknél

*„Isten azt hívja, akit akar, és úgy, ahogy Ő akarja.
Az ember pedig szabadon elfogadhatja,
vagy elutasíthatja ezt a megszólítást.
Két szabadság találkozása ez.”*

(Fr. J. R. Carballo OFM, Miniszter Generális)

I. A RENDTARTOMÁNY HIVATÁSGONDOZÓ MUNKÁJA A RENDSZERVÁLTÁS ÓTA

„Ismeritek a ferences spontaneitást” – halljuk sokszor a körülöttünk élőkötől. És valóban, sok évtizeden keresztül – talán történelmi okokból, talán megszokásból – mi ferencesek sok mindent „érzésre”, minden különösebb tervezés nélkül végeztünk. Ne essünk abba a hibába, hogy ezt a „hőskorszakot” teljesen leértékeljük. Sok tekintetben eredményes volt ez a módszer, mégis, ahogy a rendszerváltást követően kezdtek magukra eszmélni a szerzetesrendek, a szekularizmus egyre nagyobb teret hódított, a társadalom és benne maga az ember pedig egyre mélyebb pszichés válságba került, be kellett látni: mint mindent, a hivatások ébresztését és gondozását sem lehet tovább folytatni átgondolt elvek és tervek nélkül.

Mi ferencesek jó helyzetben vagyunk. Olyan alapítónk van, akinek a személyisége ma is sokak számára megszólító erővel bír. Máskor azonban ez nehézséget is okoz, hiszen sokan túlságosan romantikusan fordulnak felé, egyházi körökben pedig elterjedt az a vélekedés, hogy ha valaki máshova nem nyer felvételt, még lehet belőle „mezítlábas barát”.

A hivatásgondozás komolyabb megtervezését és megszervezését több mint egy évtizede kezdte meg a Ferences Rendtartomány. Eleinte egy testvért nevezett ki a provinciai vezetés, hogy egyéb munkái mellett ezt a területet is ellássa. Emellett a maga helyén a többi testvér is megszólított fiatalokat. A hivatásgondozás felelőse azután a maga vérmérséklete szerint próbált speciálisan is foglalkozni az érdeklő-

A hivatásgondozás tervezése a ferenceseknél

dőkkel. A foglalkozások azonban általában nem voltak túlságosan célirányosak. Később a hivatásgondozó testvér mellé többen csatlakoztak, és a kis csapat ekkor már együtt szervezte a hivatásgondozás programjait. Az egységes magyarországi Ferences Rendtartomány megalakulása után a provincia vezetése elhatározta, hogy a hivatásgondozás felelősén túl egy kisebb közösséget hivatalosan is kinevez, akikre rábízta e sajtos lelkipásztori terület megszervezését és működtetését. Az elmúlt évek során e csoport munkájaként kristályosodott ki az a rendszer, amely az érdeklődők segítségét hivatott szolgálni. 2009 elején az érlelődő gyakorlat első dokumentumaként megszületett a Ferences Rendtartomány hivatásgondozási terve. A továbbiakban ennek főbb elemeivel szeretném megismertetni az olvasót.

II. A FERENCES RENDTARTOMÁNY HIVATÁSGONDOZÁSI TERVE

1. Alapvető szempontok

Rendtartományunk hivatásgondozási tervének elkészítésekor tekintettel voltunk a témában fellelhető központi dokumentumokra, különösen rendünk 2002-ben megjelent, *A hivatások lelkipásztori gondozása* című római kiadványra. Nem egy új dokumentumot akartunk készíteni a többi mellé, hanem a konkrétumokat megjelölve a jelen gyakorlatot kívántuk írásba foglalni, úgy, hogyha később más személyek veszik át a hivatásgondozás ügyét, számukra egyértelmű legyen, mi volt a munka menete ezekben az években. Mint ilyen, írásuk nem végleges, az új és új ötletek gazdagítják, a megélt tapasztalatok alakítják azt.

A dokumentum a tervezés jelentőségén túl rávilágít arra, hogy nem szabad figyelmen kívül hagyni az alábbiakat: 1) Bármennyire is fontos a szervezett hivatásgondozó munka, a hivatás Istentől jön, az emberi tevékenység ennek csupán szolgálata. Ezért is fontos a hivatásokért való imádság, melyre külön kitér a dokumentum. 2) Bármennyire sikeresen hajtja is végre a tervet a közösség, nem hagyható figyelmen kívül, hogy az egyes szerzetesek, sőt a közösség egészében, egyszerűen léténél fogva, élete minőségével, sokszor nem verbális magatartásával hivatásokat ébreszt és gondoz, vagy rossz esetben képes attól elijeszteni is.

2. A hivatásgondozási terv személyekkel kapcsolatos pontjai

Első részében a terv sorra veszi a hivatásgondozás személyi feltételeit. Itt nem csupán a kinevezett hivatásgondozókról beszél, hanem minden egyes testvér fe-

lelősségéről, a rendházi közösségek szerepéről. Ebből következzenek néhány lényeges részlet:

A hivatásgondozás provinciai szereplői

A) Az egyes testvérek

A kisebb testvér életével és munkájával hivatásokat ébreszt, gondoz, vagy rossz esetben attól másokat eltérít. Ezt minden testvérnek tudatosítani kell. A hivatásgondozásnak ezen az „egyéni szintjén” az alábbi eszközök állnak rendelkezésünkre:

- Tudatos életvitel [...].
- A provincia által kézbe adott eszközök terjesztése [...].
- Személyes és közösségi megszólítás [...].
- Besegítés a provinciai hivatásgondozók munkájába.

B) A rendi közösség

A ferences hivatáshoz elválaszthatatlanul hozzátartozik a közösségi élet. Ennek megélése és bemutatása nélkül a hivatásgondozás hiányosságot szenved. Ezért jelentős az a feladat, mely a hivatásgondozás terén a helyi közösségekre, elsősorban a rendházakra hárul. A hivatásgondozásnak ezen a szintjén az alábbi eszközökkel rendelkezünk:

- Tudatos életvitel [...].
- A közösség képes megszólítani és befogadni a hivatás iránt érdeklődőket, különösen a megszólító erővel bíró közösségi alkalmak (pl. rendi ünnepek, szentelés, temetés) során.
- A közösség felelős vezetője figyelmet szentel annak, hogy a tartomány hivatásgondozó anyagai [...] elérhetőek legyenek.
- Információk átadása [...].
- Jellemzés készítése [...].

(Ezen a ponton a dokumentum kiemeli a plébániai, valamint az iskolai hivatásgondozás munkáját, mint a rendtartomány működésének fő területeit, gyakorlati ötleteket is adva a területen szolgálóknak, majd rátér a hivatásgondozással diszpozíció szintjén megbízottak személyére.)

C) A hivatásgondozás központi felelősei

A rendtartomány a hivatásgondozás feladatára minden évben kinevez egy provinciai felelőst, valamint mellé rendel egy kisebb csoportot, akik együtt különlegesen is odafigyelnek a hivatásgondozás megszervezésére és működtetésére.

A hivatásgondozás tervezése a ferenceseknél

A hivatásgondozás provinciai felelőse

Személye

- A provinciai hivatásgondozó megbízatását a tabula rögzíti.
- Legyen alkalmas személye, szerzetesi élete, ismeretei és közösségi munkára való képessége tekintetében.
- Lehetőleg végezzen megfelelő tanulmányokat feladatához.
- Feladatai ne legyenek túlhalmozva. Egyéb szolgálatai tegyék lehetővé, hogy elsősorban a hétköznapi estét, valamint a szombati napot (melyek a hivatásgondozás legalkalmasabb időpontjai) ennek a munkának szentelhesse.
- Szerencsésnek tűnik, ha az illető egy budapesti vagy közeli rendházban él [...].

Feladatai

- Szervezi a központi hivatásgondozást. Bővebben:
 - Összefogja a hivatásgondozó csoportot. (Ennek legfőbb eszközeként minden év szeptemberében egyeztetésre hívja a provinciai hivatásgondozókat.)
 - Megszervezi, illetve koordinálja a központi hivatásgondozó eseményeket.
- Serkenti és segíti a helyi hivatásgondozást, kapcsolatot tart és odafigyel a helyi eseményekre.
- Anyagokat készít és küld a hivatásgondozás előmozdítására.
- Személyesen elbeszélget a hivatás iránt érdeklődőkkel és segíti, esetleg kíséri őket útkeresésükben.
- Jellemzést készít a rend iránt érdeklődőkről [...].
- Kezeli az érdeklődők adatait [...].
- Rendszeresen egyeztet a tartományfőnökkel a hivatásgondozás állásáról, valamint az érdeklődők személyéről.
- Megszervezi a provincia részvételét a katolikus rendezvényeken.
- Kapcsolatot tart fenn a katolikus médiával [...].
- Kapcsolatot tart az egyházmegyék, és a többi szerzetesrend hivatásgondozóival [...].
- Esetenként [...] továbbképzést szervez [...].
- Odafigyel arra, hogy a provincia növendékei kezdettől fogva bevezetést kapjanak a hivatásgondozó munkába.

Dobszay Benedek OFM

- Rendszeresen tájékoztatja a tartomány tagjait a provinciai hivatásgondozás alakulásáról.

A központi hivatásgondozó csoport

Tagjai

- A hivatásgondozók kinevezését a tabula rögzíti.
- Legyenek alkalmas személyek [...].
- Lehetőleg a rendtartomány különféle helyein, különböző típusú intézményekben dolgozzanak.

A tagok feladatai

- Különleges felelősséget vállalnak a provinciai hivatásgondozásért.
- Munkájukkal segítik a hivatásgondozás felelősének tevékenységét.
- Megvalósítják a hivatásgondozás közösségi jellegét.
- Személyes beszélgetéseket folytatnak az érdeklődőkkel [...].

3. A hivatásgondozás eseményeinek tervezése

A tartomány hivatásgondozási terve megkülönbözteti a provincia által szervezett, valamint a más egyházi intézményekkel közösen megrendezett hivatásgondozó eseményeket. Elkülöníti a rendszeres és a nem rendszeres alkalmakat. Emellett a továbblépéshez újabb ötleteket is ad.

A fejezet egy általános leírással kezdődik

A hivatásgondozás személyes beszélgetésekben, programok szervezésében és levezetésében, mások által szervezett eseményeken való részvételben, segédanyagok elkészítésében és terjesztésében, valamint mindezek előkészítéséhez és a tapasztalatcserékhez szükséges találkozókra való részvételben valósul meg.

(Az elmúlt években bevált hivatásgondozó eseményeket és a kapcsolódó feladatokat a tervben egy táblázat foglalja össze.)

A hivatásgondozás tervezése a ferenceseknél

	Kódolás: adminisztratív vagy előkészítő feladat / <u>konkrét esemény</u>	
Időpont	Tartományi	Közös egyházi
Szeptember		Találkozó a többi férfirend hivatás-gondozóival: Tapasztalatok, megosztás; az év átbeszélése; az októberi Nagymarosi Találkozó előkészítése
	Az évközi hivatástisztázó kurzus népszerűsítése, a jelentkezők gyűjtése	
Október	A tíz alkalomból álló hivatásgondozó kurzus elindítása október 4. után – március közepéig	Nagymarosi Találkozó – szerzetesi fakultáció (október 1. szombatja)

4. A hivatásgondozás eszközeiről

A terv következő pontja összegyűjti azokat az eszközöket, melyek a hivatásgondozás területén különösen hatékonyak, mint például: szóróanyagok készítésére, internetes híradások, tanúságtételek megjelentetése...

5. A hivatásgondozás lépcsőfokairól

A dokumentum a hivatásgondozás lépcsőfokainak ismertetésével és a velük kapcsolatos teendőkkel folytatódik:

A hivatásgondozás lépcsőfokai

- A hivatás bemutatása: életvitel, együttlét, tanúságtétel...
- Hivatások ébresztése, „csalogatás”: direkt foglalkozás, megszólítás, beszélgetés...
- Hivatástisztázás: beszélgetések, lelkivezetés – segítségnyújtás a tisztánlátáshoz, rendház-látogatási lehetőségek biztosítása.
- Hivatásgondozás: döntésüket már meghozó fiatalok támogatása, hivatás szándékuk ébren tartása, rendház-látogatási lehetőségek biztosítása.
- Utógondozás: útjukon már elindult személyek hordozása az imádságban, amennyiben szükséges, rendelkezésre állás pl. krízisek esetén.

(Itt a dokumentum végigveszi a provinciai hivatásgondozó fenti pontokhoz kapcsolódó feladatait.)

6. A hivatásgondozás során tisztázandó kérdésekről

Az elmúlt évek tapasztalatai szerint a rend iránt érdeklődők nagyon különböző alapokkal rendelkeznek mind az emberi érettség, mint a keresztény életben való elköteleződés terén. A hivatásgondozó beszélgetések egyik célja, hogy a közösség megismerje az érdeklődő emberi tulajdonságait, hitbeli ismereteit és a szerzetesi életre utaló motivációját. Nemcsak azért szükséges ez, hogy a nem megfelelő alappal rendelkezőket kiszűrjük, hanem hogy segítsük a fiatalot élethivatása felfedezésében, a hozzánk belépőket pedig abban, hogy tisztázzák, miben szorulnak még fejlődésre. A hivatásgondozó beszélgetések alapján a provinciai felelős jellemzést készít a jelentkezőkről, ezzel segítve a tartományfőnököt a felvételtől szóló döntésében. A beszélgetések során nagy vonalakban a következő témaköröket érintjük:

- Polgári és egyházi „adminisztratív” adatok tisztázása.
- Az emberi érettséggel kapcsolatos kérdések (önismeret, kommunikáció, döntésképeség, beilleszkedés képessége, szexualitás, önállóság, felelősségvállalás...).
- Családi adottságok (hozott ajándékok és terheltséget, a családtagok egészsége).
- Egészség (pszichés, testi).
- Képzettség (tanulmányok, munkaviszony, képességek, értelmi és lelki intelligencia, kulturális nyitottság).
- Keresztény érettség (megtérés, imaélet, kapcsolat az egyházi közösségekkel, katolicitás, hitismeret, szociális érzékenység, fundamentalizmus-liberalizmus...).
- A hivatás jelei (Istentől érintettség, ideálok és valóság, a fogadalmak pozitív elfogadása, lehetséges buktatók...).
- Jövőkép (Mit szeretne dolgozni a közösségben? Szeretne-e pap lenni?).
- A ferencesség ismerete, mozgatórugók a ferences életre.

A beszélgetések során a fenti „sablon” használata mellett szükséges a nagyfokú, személyre szabott figyelem.

7. Imádság és hivatásgondozás

A provincia hivatásgondozó munkája önmagában nem képes megadni a hivatást, hisz az mindig az Úrtól származik. A testvérek azonban imádkozhatnak hivatásokért és szolgálhatják azok alakulását. Erre a feladatra a tervezet a következő módon hívja fel a figyelmet:

A hivatásgondozás tervezése a ferenceseknél

A mindennapokban a hivatásokért való imádság megvalósulhat:

- A hivatásokért és a meghívottakért való könyörgésben.
- A keresőkkel végzett közös imádságban.
- Az imádságban, amikor az Úrtól várjuk indításait a hivatásgondozás új és új formáinak felfedezésére.
- Az imádságban, melyben saját meghívásunkat próbáljuk mind jobban megérteni és azért hálát adni.

III. ZÁRSZÓ

Az egyházi közösségekben készített dokumentumoknak mindig megvan az a veszélye, hogy csupán holt betű marad. Ez a veszély az általunk elkészített hivatásgondozási tervet is fenyegeti. Ugyanakkor azt is látjuk, hogy a leírtak ma jól működnek, holnap pedig új kezdeményezésekre, új utak felfedezésére lesz szükség. Ezért közösségünkben lényegesnek tartjuk, hogy a hivatásgondozással megbízott testvérek évente leüljenek és átbeszéljék a lelkipásztorkodás ezen speciális területének alakulását, a hivatásgondozás felelőse évente legalább kétszer egyeztessen a rendi nevelés többi szakaszának felelőseivel, valamint legalább háromévente részletes beszámolót készítsen a hivatásgondozás alakulásáról a tartomány legfőbb testületének, a provinciai káptalannak.

Kívánjuk, hogy más szerzetesközösségek is épüljenek a mi gyakorlatunkból. Ezért, aki további részletekre kíváncsi, annak szívesen adunk tájékoztatást az iroda@ofm.hu címen keresztül.